

Inhoud

pagina 2

Vervolg
Klaar voor de toekomst

pagina 3

Column Inske van der Vaart

Nazorg ex-gedetineerden

Team bemoeizorg

*Redactie: communicatiebureau HollandSpoor
Foto's: Cees Schutt*

Klaar voor de toekomst

Oprachtgever Karel van Hengel benadrukt dat de bestuurlijke verantwoordelijkheid goed is geborgd.

Na een flink aantal grotere en kleinere bijeenkomsten van bestuurders en professionals in het afgelopen jaar, ligt er nu een blauwdruk voor de doorontwikkeling van het Veiligheidshuis. De toekomst wordt gekenmerkt door meer focus, een nog sterkere verbinding tussen straf en zorg en een nieuwe bestuurlijke inrichting.

Burgemeester Klaas Tigelaar (Oud-Beijerland) vindt dat er bij de behandeling van een casus niet te veel mensen aan tafel moeten zitten.

Hoe maak je het Veiligheidshuis toekomstbestendig en hoe laat je het beter aansluiten bij de regierol op de veiligheidshuizen die gemeenten sinds kort hebben? Met die vraag zijn alle betrokkenen bij het Veiligheidshuis sinds het najaar van 2013 aan de slag gegaan. De vruchten van alle discussies en het denkwerk over de doorontwikkeling zijn onlangs naar de zeventien regiogemeenten gestuurd in de vorm van een notitie. De bedoeling is dat de colleges voor juni van dit jaar beslissen of zij akkoord gaan met de gewenste richting.

Zo veel mogelijk lokaal

Als er één woord is dat continu doorklinkt bij de doorontwikkeling van het Veiligheidshuis, dan is dat de term 'lokaal'. Bestuurders en professionals hebben bij diverse gelegenheden benadrukt dat het oplossen van problemen zoveel als mogelijk lokaal moet geschieden. Jan Luteijn, burgemeester van Cromstrijen en voorzitter van de stuurgroep van het Veiligheidshuis, begrijpt dat verlangen bij betrokkenen volkomen. "We leven in een tijd van decentralisatie, waar zaken als jeugdzorg en AWBZ op het bordje van de gemeenten terecht komen. Het is dan logisch om de werking

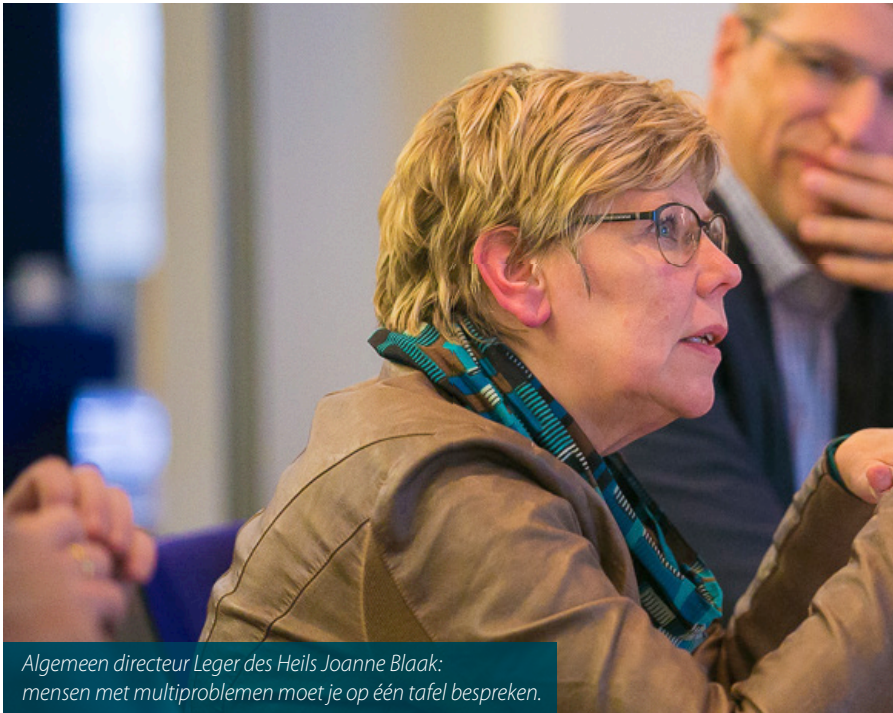
van het Veiligheidshuis daar goed op te laten aansluiten."

Concreet betekent dit dat de aanpak van (multi-)problemen zo lang als mogelijk op lokaal niveau plaatsvindt. Pas als een probleemcasus te complex is voor het lokale veld, wordt er opgeschaald naar het Veiligheidshuis. De lokale regisseur blijft dan wel verbonden aan de casus en betrokken bij de aanpak. Het Veiligheidshuis biedt procesregie en gebundelde expertise van alle netwerkpartners.

Continuïteit is winst

Karel van Hengel, stuurgroep lid en ambtelijk opdrachtgever voor de doorontwikkeling, ziet in die continuïteit een belangrijke winst. "Het is heel belangrijk dat de lokale casusregisseur leidend blijft als er opgeschaald wordt naar het Veiligheidshuis. Dat voorkomt allerlei overdrachtsmomenten waarbij dingen mis kunnen gaan. Daarbij neemt de lokale casusregisseur de casus ook weer mee terug naar het lokale veld als de inzet vanuit het Veiligheidshuis niet langer nodig is, en er dus afgeschaald kan

Vervolg op pagina 2 »

Algemeen directeur Leger des Heils Joanne Blaak: mensen met multiproblemen moet je op één tafel bespreken.

Vervolg van pagina 1 »

worden." De bestuurlijke verantwoordelijkheid, een onderwerp waarover op de diverse bijeenkomsten vragen leefden, is goed geborgd, denkt Van Hengel. "Achter die lokale casusregisseur zit altijd een wethouder of burgemeester die verantwoordelijk blijft voor casussen die uit zijn of haar gemeente afkomstig zijn."

Een Veiligheidshuis met zorg

"Het is heel goed dat er een doorontwikkeling van het Veiligheidshuis komt, en dat dit gebeurt met voldoende bestuurlijk draagvlak. Door de veranderingen in het sociaal domein is het belangrijk dat je het Veiligheidshuis een goede plek kan geven bij de inrichting van de nieuwe maatschappelijke zorg. Het Veiligheidshuis moet een belangrijke partner blijven op het moment dat zaken niet meer met lokale partners kunnen worden opgelost. De doorontwikkeling gaat ook over de verdere verbinding tussen straf en zorg. In voorkomende zaken wordt een zorgtraject doorkruist door een maatregel van justitie en daar worden zowel cliënt als maatschappij niet beter van. In de praktijk moet blijken of het opschalen naar het Veiligheidshuis en het afschalen naar lokaal gaat werken. Daar zijn goede regie-afspraken voor nodig."

Ben de Haan, regionaal beleidsmedewerker maatschappelijke zorg Hoeksche Waard

O3MP

In de nieuwe opzet krijgt het Veiligheidshuis ook de regierol bij aanpak van O3MP: de zogenaamde Ondoorgroendelijke, Ongrijpbare en Ontwrichtende Multi-Problematiek. Het Veiligheidshuis wordt dan een plek waar betrokken partners in 'vrije vorm' kunnen samenwerken om schier onoplosbare casussen aan te pakken. Dan wordt er per keer, out-of-the-box, bekeken

Verbindt drang, dwang en zorg

"Wat ik goed vind aan de richting van het Veiligheidshuis, is dat er nog meer verbinding tussen drang, dwang en zorg komt. In dat verband zou ik nog graag zien dat de reclassering een rol gaat spelen in het begeleiden van overlastgevers die nog niet zijn veroordeeld. Dat ligt juridisch ingewikkeld, maar het kan wellicht door een bestuurlijke aanwijzing van een burgemeester. De nieuwe inrichting van het Veiligheidshuis moet zich in de praktijk gaan bewijzen. Dan weet je pas waar iedereen echt landt in de nu nog theoretische schema's. Zo zou het fijn zijn als mensen met multiproblemen niet meer op vier tafels tegelijk besproken worden, maar gewoon op één. Het bestuur van het Veiligheidshuis moet er daarnaast scherp op zijn dat de organisatie daadkrachtig en bestuurlijk stevig genoeg blijft."

Joanne Blaak, algemeen directeur Leger des Heils Zuidwest Nederland

wat er nog kan werken om structurele overlastgevers, geweldplegers of draaideurcriminelen uit hun ongewenste gedrag te trekken.

Door strengere selectie aan de poort en de nadruk op zwaardere casussen, wil het Veiligheidshuis meer focus krijgen. Een overzichtelijke infrastructuur is daarvoor heel belangrijk, benadrukt Van Hengel. Het aantal 'tafels', waar onder verschillende noemers dossiers worden besproken, gaat daarom terug van achttien naar drie triage- en vier thematafels.

En de besturing dan?

Het Veiligheidshuis is een netwerkorganisatie. Daar hoort een bestuur bij dat verantwoordelijkheid draagt voor de werking en het resultaat, maar dat tegelijk ook een voortrekkersrol vervult bij het verbinden van diverse partners en bestuurders. De huidige stuurgroep gaat die bestuurlijke invulling verder uitwerken in een convenant. Daarin worden de specifieke rollen van de partners helder vastgelegd. Alle convenantpartners hebben vervolgens toegang tot het bestuurdersnetwerk Zorg & Veiligheid Zuid-Holland Zuid waar uiteindelijk de meerjarenafspraken worden gemaakt.

Jan Luteijn: "Als we voor de zomer van alle gemeenten het commitment hebben op deze richting, dan gaan we het convenant uitwerken. We gaan ook duidelijkheid scheppen over de huisvesting en bedrijfsvoering, en tegelijkertijd werken aan verdere professionalisering op de werkvloer van het Veiligheidshuis. Als we er stevig tegenaan gaan, kunnen we vanaf 2015 naadloos aansluiten op de decentralisaties die op de gemeenten afkomen."

Voor meer informatie over de werking en besturing van het Veiligheidshuis, [klik hier](#).

Hou het lokaal

"Het is goed dat bij de doorontwikkeling van het Veiligheidshuis de casusregie zo veel mogelijk lokaal blijft geborgd. Ook bij de aanpak van complexe problematiek met veiligheidsvraagstukken willen wij de verantwoordelijkheid nemen om zorg en veiligheid zoveel mogelijk lokaal te verbinden. Wij kennen als gemeente onze formele en informele netwerken immers het beste. Volgens mij is bij alle partijen het vertrouwen in die lokale aanpak aanwezig om succesvol verder te gaan. Van het Veiligheidshuis verwacht ik bijstand als er opgeschaald moet worden en stevige procesregie bij de extreem zware gevallen."

Jack Oostrum, wethouder Jeugd en Zorg (Gorinchem)

Column

Inske van der Vaart

Leren van elkaars fouten én successen

Verbinden van de verschillende partners en ketens is een belangrijk doel van ons Veiligheidshuis. Een brug slaan tussen justitie, zorg en bestuur om zo de regio veiliger te maken. Dat doen we niet alleen in Zuid-Holland Zuid. Ook in de 33 andere veiligheidshuizen zitten zorg-, justitie- en gemeentelijke professionals om tafel om complexe casuïstiek stevig aan te pakken. Dat betekent dat in al die veiligheidshuizen ook een manager rondloopt, net als ik hier in Zuid-Holland Zuid. Sinds kort hebben de managers een gezamenlijk platform: de Landelijke Vereniging Managers Veiligheidshuizen (LVMV).

We zijn nog maar net begonnen, maar het is al goed om van elkaar te horen dat er dezelfde passie heerst. En iedereen kampt ook met dezelfde herkenbare issues. Denk daarbij aan de onvermijdelijke ICT-perikelen of aan de manier waarop de ZSM-methodiek van het Openbaar Ministerie het Veiligheidshuis raakt. Tegelijk is de vereniging een mooi forum om gezamenlijk sterker te staan in alle landelijke discussies. De LVMV werkt daarom ook nauw samen met de Landelijke Stuurgroep Veiligheidshuizen en levert op die manier onder meer een belangrijke bijdrage aan het optimaliseren van de communicatie tussen beleid en uitvoering.

In mei organiseren we in samenwerking met het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid een netwerkbijeenkomst. Daar bespreken we de valkuilen en mogelijkheden rond het uitwisselen van privacygevoelige gegevens binnen de veiligheidshuizen. Zo bevorderen we expertise en kunnen we als managers leren van elkaars fouten én successen. Feitelijk doen we in die nieuwe club van managers wat we dagelijks ook in de veiligheidshuizen doen: elkaar stevig vastpakken en zo de link tussen drang, dwang en zorg doorontwikkelen en nóg sterker maken.

Hartelijke groet,

Inske van der Vaart
 Ketenmanager Veiligheidshuis
 Zuid-Holland Zuid

Ex-gedetineerden in het Veiligheidshuis

Sinds kort wordt de terugkeer van ex-gedetineerden gecoördineerd vanuit het Veiligheidshuis. Wat is daar de gedachte achter?

Gemeenten werken sinds vier jaar samen met het Ministerie van Veiligheid en Justitie bij de succesvolle terugkeer van ex-gedetineerden in de gemeenschap. De gedachte daarachter is dat gemeenten hun burgers het beste kennen en dus ook het beste in staat zijn de terugkeer in goede banen te leiden. Logisch daarom dat dit gecoördineerd wordt vanuit 'hun' Veiligheidshuis, toch?

Inderdaad, sinds kort zitten de medewerkers van het gemeentelijk coördinatiepunt Nazorg ex-gedetineerden minimaal één dag per week onder het dak van het Veiligheidshuis. Maar dat was zeker bij de start van het huis in Zuid-Holland Zuid, zo'n vijf jaar geleden, geen vanzelfsprekende keuze, zegt Yvonne Naaijens, beleidsmedewerker van de gemeente Dordrecht. "Tot voor kort zat de nazorg van ex-gedetineerden onder dak bij de Sociale Dienst. Daar is destijds voor gekozen, omdat het Veiligheidshuis bij de oprichting een heel duidelijk justitiestempel had. En omdat onze doelgroep haar straf immers al heeft uitgezeten, was het Veiligheidshuis toen geen logische plek. Maar al werkende kwamen we er achter dat justitie en zorg bij dit onder-

werp hand in hand gaan. En dat is nu net de kracht van het Veiligheidshuis."

De meesten kunnen gewoon naar huis

Als een penitentiaire inrichting meldt dat een gedetineerde binnenkort vrijkomt, brengt het coördinatiepunt alle mogelijke factoren rond deze persoon in kaart. Welke gegevens zijn bekend bij welke instanties? Heeft deze persoon een huis, familie, schulden, een verslavingsprobleem? Ook in de penitentiaire inrichting wordt een inschatting van de situatie gemaakt. Naaijens: "De meeste mensen kunnen na het uitzitten van hun straf gewoon naar huis. De zwaardere casussen worden doorgeleid naar een lokaal zorgnetwerk of het nieuwe team Toeleiding en Bemoeizorg van de grote zorginstellingen. Een hele complexe casus kan worden doorgeleid naar de Risico-aanpak Volwassenen in het Veiligheidshuis. Het Veiligheidshuis is een echte netwerkorganisatie, dus bij een complexe casus is het handig dat allerlei zorg- en justitieprofessionals daar aanwezig zijn. Dat maakt het uitwisselen van informatie veel makkelijker en zaken kunnen direct worden aangepakt."

Dagelijks bovenop de casus

Hoe voorkom je dat er te veel 'zorgwekkende zorgmijders' tussen wal en schip vallen? Daarvoor bestaat in Dordrecht sinds kort een speciaal team.

Waarom lukt het de reguliere zorg moeilijk om de 'hardnekkige gevallen' goed aan te pakken? Bijvoorbeeld mensen die door hun psychische problemen én verslaving telkens in de cel belanden? Of gezinnen waar geweld achter de voordeur niet te stoppen lijkt? Het is een vraag waar veel zorgprofessionals regelmatig het hoofd over breken. Ook de vijf grote zorgpartijen in de regio Zuid-Holland Zuid (Bouman, Yulius, De Hoop, Leger des Heils en Dienst Gezondheid en Jeugd) zaten met deze kwestie in hun maag. Vanuit die behoefte is het team Toeleiding en Bemoeizorg ontstaan. "In Nederland bestaat al een aantal van dit soort teams", vertelt Saskia Kleefman, procescoördinator van het team. "Zo zijn wij geïnspireerd door de aanpak in Den Bosch." Daar wordt op dagelijkse basis integrale zorg aangeboden aan mensen met een complexe problematiek.

Korte lijnen en snel schakelen

De ervaring in onder meer Den Bosch leert dat

de lijnen kort moeten zijn en dat snel handelen vaak noodzaak is om complexe problemen structureel aan te kunnen pakken. Omdat alle zorgpartijen bij het team Toeleiding en Bemoeizorg in het centrum van Dordrecht onder één dak zitten, kan dat ook, zegt Kleefman. "Bij normale casusoverleggen krijgt iemand een dossier toebedeeld en hoor je een maand later hoe het er mee staat. Omdat wij in het team op dagelijkse basis samenwerken, kunnen we snel handelen."

Op dit moment wordt er ook gekeken naar de exacte positie van het team ten opzichte van het Veiligheidshuis. In Tilburg is er volgens Kleefman zelfs een team dat in het Veiligheidshuis zelf zit. "Onze overeenkomst met het Veiligheidshuis is dat ook wij samenwerken met lokale zorgnetwerken. We moeten daarom verkennen hoe we het beste aansluiting kunnen maken op het Veiligheidshuis."